

земельном законодавстві. Як говорив Ф. Порше, «Хороші ідеї характеризують своє час. Великі – переживають його».

Навчальний керівник: ст. викладач Онищук Е.В.

Література:

1. Бакиновська, О. А. Теоретико-практичні проблеми реалізації принципів земельного права на сучасному етапі розвитку земельного законодавства / О. А. Бакиновська // Консультант Плюс : Білорусь. Технологія 3000 [Електронний ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правової інформ. Респ. Білорусь. – Мінськ, 2013
2. Демичев, Д. М. Земельне право : навч. посібник / Д. М. Демичев. – Мінськ : Адукацыя і выхаванне, 2009. – 386 с.
3. Національний Інтернет-портал Республіки Білорусь [Електронний ресурс] / Нац. центр правової інформ. Респ. Білорусь. – Мінськ, 2013. – Режим доступу : [http : // knowledge.allbest.ru](http://knowledge.allbest.ru) . – Дата доступу : 03.03. 2013.
4. Національний Інтернет-портал Республіки Білорусь [Електронний ресурс] / Нац. центр правової інформ. Респ. Білорусь. – Мінськ, 2013. – Режим доступу : [http : //www.coolreferat.com](http://www.coolreferat.com). – Дата доступу : 03.03. 2013.
5. Станкевич, Н.Г. Вещні права на землю : Монографія / Н.Г. Станкевич. – Гродно : ГрГУ, 2003. – 163 с.
6. Шаршун Е. В. Обзор основных изменений и дополнений, внесенных в Кодекс Республики Беларусь о земле / Е. В. Шаршун // Консультант Плюс : Білорусь. Технологія 3000 [Електронний ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правової інформ. Респ. Білорусь. – Мінськ, 2013
7. Шингель, Н. А. Проблеми становлення земельного законодавства Республіки Білорусь / Н. А. Шингель // Консультант Плюс : Білорусь. Технологія 3000 [Електронний ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правової інформ. Респ. Білорусь. – Мінськ, 2013

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПОСЛУГА»

Карпенко Оксана Іванівна

аспірантка кафедри цивільно-правових дисциплін

юридичного факультету

Харківського національного університету

імені В.Н. Каразіна

e-mail: ksu-joker@mail.ru

Ключові слова: послуга, об'єкти цивільного права, діяльність, результат діяльності.

Актуальність роботи зумовлюється тим, що останнім часом в просторі життєдіяльності людей, який інтенсивно оновлюється та трансформується, з'явилися нові види послуг, що задовольняють урізноманітнені зростаючі людські потреби. Водночас в цивільно-правовій сфері, цивільному законодавстві з'явилися нові види договорів про надання послуг, раніше невідомих вітчизняній правовій системі. Мова щонайперше іде про електронні, інформаційні послуги та послуги в мережі Інтернет. Аналогічна тенденція простежується і в зарубіжних країнах, де також стрімко зростає частка послуг в майновому обороті, витісняючи торгівлю матеріальними речами і технологією. Ці зміни зафіксовано в понятті постіндустріального суспільства, прикметною рисою якого є висока частка високоякісних та інноваційних послуг в валовому внутрішньому продукті.

На цьому тлі не можна говорити про те, що бракує інтересу дослідників до категорії послуги. Вона знаходилась і знаходиться в просторі наукових досліджень знаних вітчизняних дослідників: Агаркова М.М., Алексєєва С.С., Брауде І.Л., Бобрової Д.В., Брагинського М.І., Вітрианського В.В., Йоффе О.С., Кохановської О.В., Кучеренко І.М., Луця В.В., Підопригори О.А., Рабінович А. В., Толстого Ю.К., Суханова Є.О., Харитонova Є.О., Степанова Д.І., Стефанчука Р.О., Шешеніна Є.Д., Шершеневича Г.Ф., та ін.

Разом з тим послуга є однією з найбільш суперечливих категорій цивільного права, вона має досить розмиті межі, тлумачиться вченими і практиками по-різному і має безліч смислових відтінків. Слід також відзначити, що категорія послуги містить низку недостатньо вирішених і не досліджених в юридичній літературі проблем, зокрема, визначення сутності цієї категорії, відсутність загальноприйнятої систематизації сфери послуг тощо.

Систематизувавши значний масив різноманітних визначень категорії послуги, що присутні в цивільно-правовій літературі, можна дійти висновку, що умовно їх можна рознести на три групи.

Перша виходить із того, що сутність послуги визначається через діяльність (Ю. Калмиков, Д. Степанов, О. Тихомиров, О. Коршакова, О. Капля, Є. Шешенін, О. Шаблова, В. Луць, О. Щуковська, Н. Дроздова та ін.). Наприклад, О. Йоффе зазначав, що послуга – це діяльність, результат якої не отримує матеріального або упредметненого втілення; він відображається в юридичних наслідках – придбанні прав та обов'язків суб'єктом, для якого він створюється (тобто тут об'єктом відповідних правовідносин є сама дія). Автор також відзначав достатньо широке коло суб'єктів, які вступають в правові відносини з приводу надання та отримання послуг. До них відносяться громадяни і організації при чому і ті, і інші можуть як надавати послуги, так і користуватись ними, встановлюючи відносини між собою [2, с.487-489]. На думку Д. Степанова послуга як різновид об'єктів цивільних правовідносин виражається у вигляді певної правомірної операції, тобто у вигляді низки доцільних дій виконавця або у діяльності, що є об'єктом зобов'язання, яка має нематеріальний ефект, несталый речовий результат або уречевлений результат, пов'язаний з іншими договірними відносинами, і характеризується властивостями здійсненності, невід'ємності від джерела, миттєвої споживаності, неформалізованості її якості [5, с.16-18.].

Друга група асоціює послугу з результатом діяльності (С. Алексєєв, Н. Індюков, Р. Колосов, М. Кротов, О. Красавчиков, А. Телестакова та ін.). Послуга при такому визначенні набуває значення результату корисної дії або діяльності. Результатом послуги Саннікова Л.В. вважає досягнуте в процесі надання послуги таке збереження чи зміну немайнового блага, яке передбачене законом, іншим правовим актом, договором чи витікає із сутності наданої послуги [4]. А. Телестакова говорить про послугу як специфічний об'єкт цивільних прав та предмет договору про надання послуг, продукт корисної дії або діяльності, що не має майнового вираження, результат якої (послуги) не має юридичного значення і не може бути гарантованим [6, с.10].

Третя група визначає послугу через нерозривне поєднання діяльності та її результату (Є. Богринцева, Т. Левшина, Ю. Романець). Згідно з цією точкою зору послуга розглядається як сукупність діяльності та результату, оскільки результату передуює діяльність, що не має матеріального втілення і складає разом із ним неподільне ціле. Богринцева Є. обстоює позицію, що послуга може виступати, по-перше, як результат діяльності (коли її споживання починається вже після її виконання); по-друге – як сама діяльність; а по-третє – як сукупність діяльності і результату [1, с.38]. Ю. Романець стверджує, що особливістю послуг, яка відрізняє їх від підряду, є те, що робота, виконувана за договором оплатного надання послуг, спрямована на досягнення результату, а останній є невід'ємним від процесу роботи [3].

Слід сказати, що суттєвих і принципових розбіжностей у визначенні категорії послуги в межах тієї чи іншої групи не спостерігається, тому кількох прикладів цілком

достатньо, щоб мати уявлення про теоретичні уподобання представників того чи іншого напрямку.

Термін «послуга» вживається й у низці як законодавчих, так і підзаконних нормативно-правових актів України. Наприклад, термін «послуга» зустрічається в Законі України «Про захист прав споживачів» від 1 грудня 2005 р., Законі України «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 р., Законі України «Про житлово-комунальні послуги» від 26 червня 2004 р., та інші.

Отже, незважаючи на застосування поняття «послуга» у багатьох чинних нормативних актах, жоден із них, у тому числі ЦК України, не дає його однакового визначення.

Можна зробити висновок, що дефініція послуги через перелік її ознак з одного боку засвідчує дійсно умовність попереднього розподілу визначень категорії послуги на три (у деяких авторів – більше) групи, адже в переліку ознак послуги як правило компенсується обмеженість того чи іншого її визначення, а з іншого – видається, що найближче до істини те визначення категорії послуги, яке виходить із єдності діяльності та результату. Саме таке визначення категорії послуги має вийти, на нашу думку, до Цивільного Кодексу України, стаття 177 якого відносить послуги до об'єктів цивільного права, проте самого визначення послуги не дає.

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Стефанчук Р.О.

Література:

1. Богринцева Е. К вопросу о неоднозначности толкования категории «услуга» // Актуальные проблемы современной науки. - 2004. - №1. - С.38.
2. Иоффе О. С. Обязательственное право. - М.: «Юрид. лит.». 1975. – 872с.
3. Резнікова В.В. Теоретичні проблеми регулювання посередництва у сфері господарювання України Спеціальність: 12.00.04 - господарське право, господарсько-процесуальне право автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук Київ - 2011 30 с.
4. Санникова Л.В. Обязательства об оказании услуг в российском гражданском праве: автореф. дис... док. юрид. наук : 12.00.03 / Л.В. Санникова М., 2007. - 42 с.
5. Степанов Д. Услуги как объект гражданских прав // Журнал «Российская юстиция» 2000. - №2. - С.16-18.
6. Телестакова А. А. Система договорів про надання послуг в цивільному праві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право ; міжнародне приватне право» / Арменуні Абриківна Телестакова. - К., 2008. - 25 с.

ФУНКЦІЇ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ: КРИТЕРІЇ КЛАСИФІКАЦІЇ

Карпічков Віталій Олександрович
*аспірант кафедри теорії права та держави
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
e-mail: marcheluppen@ukr.net*

Ключові слова: функції, правова реальність, право.

Складний динамічний характер правової реальності обумовлює необхідність визначення її функціонального призначення. Дослідження категорії «функції» у сфері права